

Österåkers kommuns styrdokument

Policy för Österåkers kommun avseende mutor och jäv

Antagen av Kommunfullmäktige:2013-10-07, KF § 7:10

Dnr: KS 2013/263-020

Policy för Österåkers kommun avseende mutor och jäv

Bakgrund

Kommunen arbetar på medborgarnas uppdrag och har därför ett särskilt ansvar att bekämpa mutor och andra former av korruption samt att upprätthålla krav på saklighet och opartiskhet. Det finns alltså ett stort ansvar att aldrig agera på ett sådant sätt att förtroendet för styrelser nämnders eller förvaltningars saklighet eller opartiskhet kan rubbas.

För all offentlig verksamhet är demokrati, rättssäkerhet och effektivitet grundläggande värden. Korruption får inte förekomma, det är lätt att rasera förtroendet för verksamheten och svårt att bygga upp det igen.

Syfte

Syftet med att anta en policy avseende mutor och jäv är att förhindra att någon i otillbörligt syfte tar emot gåvor och förmåner från personer eller företag som man har att göra med i tjänsten.

Ett annat syfte är att ge en vägledning för hur man kan resonera och agera när man stöter på frågor om muta eller jäv.

Ett tredje syfte är att policyn ska utgöra ett underlag för kommunens medarbetare och förtroendevalda hur lagar och kommunens regler ska tillämpas i olika mut- och jävsituationer som skulle kunna uppkomma i Österåkers kommun och de kommunala bolagen.

Policyn behandlar tre huvuddelar:

- Tagande av muta och givande av muta
- Hur uppmärksammas mutförsök och andra oegentligheter
- Jäv och andra intressekonflikter

Tagande av muta och givande av muta

Enligt lag begås ett mutbrott när en arbetstagare eller uppdragstagare för sin egen eller för någon annans räkning tar emot en muta eller otillbörlig förmån för sin tjänsteutövning. Att begära en muta eller låta sig bli utlovad en muta är också ett brott.(10 kap.5 a § BrB).

Givande av muta är att lämna, utlova eller erbjuda en otillbörlig förmån till arbets- eller uppdragstagare. Att acceptera en begäran från en tjänsteman eller förtroendevald om att få en otillbörlig förmån är också givande av muta (10 kap 5 b § BrB).

Gränsen mellan tillbörlig och otillbörlig är flytande och kan växla från tid till annan och mellan olika verksamhetsområden. Särskilt viktigt är det att beakta situationer som är integritetskänsliga såsom myndighetsutövning och offentlig upphandling.

För att tydliggöra innebörden i lagtexten kan man som tjänsteman eller förtroendevald ställa sig följande frågor om man erbjuds något av utomstående part:

- Är detta en förmån och varför erbjuds den mig?
- Finns det en koppling mellan förmånen och min tjänsteutövning?
- Hur är förmånen beskaffad och vad är den värd?
- Vilket inflytande har jag på min arbetsgivares relation med den som erbjuder förmånen?

En enkel regel är att det är tillåtet att ge eller ta emot en förmån om värdet är mindre än 100 kr. I alla tveksamma fall ska förmånen avslås.

Exempel på tillåtna förmåner

Arbetsmåltider av vardaglig karaktär

Uppvaktning vid födelsedagar eller sjukdom

Mindre varuprover som överlämnas i samband med företagsbesök

Prydnadsföremål och minnesgåvor som överlämnas vid jubiléer och liknande

Exempel på förmåner som aldrig är tillåtna

Penninggåvor i kontanter, värdepapper och liknande

Bonusarrangemang (kickbacks) om förmånen inte tillfaller Österåkers kommun utan den anställde.

Förfogande över fordon, båt, fritidsbostad eller liknande för privat bruk

Betalda nöjes- eller semesterresor

Hur uppmärksammas mutförsök och andra oegentligheter

Om försök till påverkan som känns otillbörliga blir aktuella ska närmaste chef omedelbart informeras. Lojalitet mot uppdraget innebär också att vi inte stillatigande kan åse hur andra påverkas på otillbörligt sätt. Även i detta fall ska närmaste chef kontaktas. Möjligheten finns förstås även att vända sig till ledning, internrevision eller till och med polis och åklagare.

Jäv och andra intressekonflikter

Lagreglerna om jäv för anställda och förtroendevalda i kommunerna finns i 6 kap 24-27 §§ i kommunallagen. Jävsreglerna gäller vid all ärendehantering och riktar sig till den som på något sätt kan påverka dess utgång. Reglerna gäller inte bara den som beslutar i ett ärende utan även den som bereder ett ärende. Vid köp av varor, tjänster eller entreprenader ska säkerställas att jäv inte föreligger enligt Kommunallagen SFS 1991:900.

I dessa exempel är man jävig

- Om man själv eller någon närstående är sökande i ärendet eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerligen nytta eller skada för en själv eller närstående.
- Om någon annan särskild omständighet som skulle kunna rubba förtroendet för din opartiskhet föreligger såsom
 - vän eller ovän med någon som är part eller intressent i ärendet
 - ekonomiskt beroende av part eller intressent
 - engagerad i saken på ett sådant sätt att misstanke lätt kan uppkomma att det brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning.

Detta innebär att man inte får delta i handläggningen av ärendet eller uppdraget. Normalt får man inte vidta någon åtgärd i ärendet över huvud taget. Den som är jävig får inte heller närvara vid nämndssammanträdet då ärendet beslutas.

Omständigheter som kan antas utgöra jäv ska meddelas av den berörde själv.